

Datum: 27 maart 2020

Aan: raads- en commissieleden, het college van burgemeester en wethouders

Van: Presidium

Onderwerp: Coronavirus en hoe nu verder met vergaderingen en besluitvorming

Geachte leden van de raad en commissies en college van burgemeester en wethouders,

Door het coronavirus zijn het onzekere tijden waarin wij nu bivakkeren. Elke dag ontvangt u landelijk en/of lokaal updates en weet u waar u aan toe bent als gevolg van de genomen (extra) maatregelen. Dit heeft uiteraard ook zijn uitwerking op het democratisch proces. In het bericht van de griffier van maandag 16 maart jl. is onder meer aangegeven u nader te informeren als de omstandigheden daartoe nopen.

Afgelopen maandag is bekend geworden dat het kabinet aanvullende en aangescherpte maatregelen heeft getroffen ter bestrijding van het coronavirus gericht op evenementen en samenkomsten. Daaruit volgt onder meer dat alle overige samenkomsten tot 1 juni 2020 worden verboden, waarbij onder meer een uitzondering geldt voor wettelijk verplichte samenkomsten (max 100 personen), zoals vergaderingen van de gemeenteraad. Bij deze samenkomsten geldt dat deze alleen mogen doorgaan als alle hygiënemaatregelen ter bestrijding van het coronavirus in acht worden genomen en men 1,5 meter afstand tot elkaar kan houden¹. Onder de huidige omstandigheden is het advies het fysieke bijeenkomen zoveel mogelijk te vermijden. In dat kader vormt het komen tot besluitvorming van de raad een uitdaging op zichzelf, omdat dit fysieke aanwezigheid van raadsleden in een vergadering vergt.

Er is tegen deze achtergrond weer een moment ontstaan om aan u duidelijkheid te geven op welke wijze de raad vanaf 6 april a.s. invulling gaat geven aan het democratisch proces, in het bijzonder de vergaderingen en besluitvorming. Hierover kan het volgende worden opgemerkt.

Onderwerpen en besluitvorming tot aan zomerreces

Op dit moment kan nog niet exact worden bepaald vanaf welk moment er genormaliseerde omstandigheden zijn die vergaderingen van commissies en raad weer via een normale werkwijze toestaan. Wel heeft de minister van Binnenlandse zaken toegezegd zo spoedig mogelijk met een noodwet te komen waarin provinciale staten en gemeenteraden tijdelijk de mogelijkheid wordt gegeven om digitaal te vergaderen en te stemmen (zie ook hieronder onder '*Digitaal beraadslagen*'). Zodra daar enig concreet zicht op is, informeren wij u uiteraard direct. In noodzakelijke gevallen kan er wel fysiek worden vergaderd. Hieronder treft u onder het kopje 'Mogelijkheden vergaderen' daarover nadere informatie aan.

Een inventarisatie van de onderwerpen, zoals opgenomen op de bijgevoegde Bestuurlijke termijnkalender, leert dat er op dit moment geen onderwerpen zijn waarover niet op een later moment dan 6 april 2020 een raadsbesluit kan worden genomen. Er heeft hierover afstemming plaatsgevonden met het college van burgemeester en wethouders. De geplande fysieke raadsbijeenkomsten en commissie- en raadsvergaderingen kunnen daarmee in ieder geval tot 11 mei 2020 komen te vervallen.

Alvast over een tweetal onderwerpen het volgende. In de eerste plaats de jaarrekening 2019. Deze moet uiterlijk 15 juli 2020 worden ingediend bij de provincie.

Ten tweede de behandeling van de Kadernota. Het is nog onduidelijk of en welke financiële gevolgen de coronacrisis heeft voor de gemeente Den Helder. Om die reden volgt er nog overleg over hoe het proces van de Kadernota tegen deze achtergrond het beste kan plaatsvinden.

Ten aanzien van alle onderwerpen en de verdeling daarvan over de vergaderingen voor de periode dat er digitaal dan wel fysiek weer kan worden vergaderd, ontvangt u via de Agendacommissie afzonderlijke

¹ Zie <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2020/03/24/aanvullende-maatregelen-23-maart>

bericht. Hierbij dient u er in ieder geval rekening mee te houden dat de vergadercyclus tot aan het zomerreces anders gaat verlopen dan tot nu toe is gepland. U dient hierbij te denken aan opties als extra (commissie/raads)vergaderingen, al dan niet met een eerder aanvangstijdstip, zodra vergaderen weer via een normale fysieke werkwijze of digitaal mogelijk is. U ontvangt daarover dan via de Agendacommissie een voorstel. Er volgt daarnaast een voorstel van het Presidium over welke van de onderwerpen van de Bestuurlijke termijncalender aangemerkt kunnen worden als hamerpunten.

Mogelijkheden vergaderen

Er zijn mogelijkheden om een fysieke raadsvergadering te houden. In onze situatie is daar op dit moment - zoals gezegd - geen noodzaak toe. Uitgangspunt is geen fysieke vergaderingen voor de raad te houden, tenzij dit noodzakelijk is voor de besluitvorming. Ook raadsvergaderingen zonder publiek, wat is toegestaan, mits de vergaderingen alsnog (live) worden uitgezonden via lokale tv en/of internet, brengen grotere groepen mensen bij elkaar. Het niet laten doorgaan van raadsvergaderingen is bovendien een duidelijk signaal. Mocht die situatie (in geval van noodzakelijk te nemen besluiten) zich echter wel aandienen, dan kan de praktische lijn worden gevolgd die ook in andere gemeenten is gevolgd: vergaderen zonder quorum².

Digitaal beraadslagen

Daarnaast bestaat er de mogelijkheid van digitaal beraadslagen. Dit is toegestaan via alle beschikbare onlinemogelijkheden of mogelijk via het raadsinformatiesysteem. Voor het behoud van het openbare karakter van de digitale raadsvergadering is het van belang er voor te zorgen dat ook anderen de vergadering kunnen volgen, bijvoorbeeld door streaming via het kanaal van de raadszaal of via YouTube. De beraadslagingen in de raad dienen namelijk openbaar te zijn, ook en zeker als er slechts een beperkt deel van de raadsleden aanwezig is³.

Vergaderen en stemmen

Stemmen op afstand/raadsbesluiten nemen mag vooralsnog niet digitaal gebeuren. De wet schrijft immers voor dat stemmen in een fysieke, openbare raadsvergadering moet plaatsvinden. De minister van BZK heeft, zoals eerder vermeld, aangekondigd op korte termijn te bezien welke wetswijziging nodig is om digitale besluitvorming rechtsgeldig te kunnen laten verlopen. De verwachting is dat hier op korte termijn uitsluitsel over wordt gegeven⁴.

Samengevat

Tot 11 mei 2020 vervallen alle geplande fysieke raadsbijeenkomsten, zoals commissie- en raadsvergaderingen. Er volgt een voorstel van het Presidium over welke van de onderwerpen van de Bestuurlijke termijncalender aangemerkt kunnen worden als hamerpunten. De Agendacommissie gaat een voorstel maken voor de onderwerpen en de verdeling daarvan over de vergaderingen voor de periode dat er digitaal dan wel weer fysiek kan worden vergaderd;

² Een door de burgemeester uitgeschreven raadsvergadering wordt belegd met burgemeester, griffier en één of meer raadsleden. Deze vergadering wordt niet geopend, omdat er geen quorum is. Vervolgens kan worden uitgenodigd voor de volgende raadsvergadering, die dan 24 uur later kan worden gehouden. In de tweede vergadering kan dan door een beperkte aantal raadsleden, desnoods één raadslid, gestemd worden. Hoeveel raadsleden nodig zijn en in welke weging hangt af van de verdeeldheid in stemmen. Hierbij dienen er sluitende afspraken gemaakt te worden. Als raadslid X zich niet aan de afspraken wenst te houden en toch komt opdagen om te stemmen, is er een probleem.

³ In een digitale beraadslaging kan worden nagegaan of er behoefte is aan stemming. Indien over een voorstel geen stemming wordt gevraagd, is het aangenomen, aldus artikel 32, derde lid, van de Gemeentewet. Indien ten minste één raadslid wel om stemming verzoekt, dient de stemming te worden uitgesteld tot de eerstvolgende fysieke raadsvergadering.

⁴ Zie <https://www.binnenlandsbestuur.nl/bestuur-en-organisatie/nieuws/knops-komt-met-noodwet-voor-besluitvorming.12732619.lynkx>

Bijlage – Vragen en antwoorden

Van BZK ontving de VvG onderstaande antwoorden op gestelde vragen:

Sluiten publieke tribune en wat is een openbare vergadering?

Vraag:

Mag er besluitvorming worden gevraagd in het geval wordt besloten een vergadering zonder publiek te laten plaatsvinden? Wanneer geldt een vergadering als openbaar?

Antwoord:

Dit zien wij als feitelijk handelen op basis van de adviezen van het RIVM. Anders zou besloten worden tot een besloten vergadering en dat is echt iets anders. Via artikel 24 Gemeentewet mag dan ook een aantal besluiten, zoals over benoemingen niet meer genomen worden.

Artikel 23 schrijft voor dat raadsvergaderingen openbaar zijn. Dat geldt ook voor vergaderingen van raadscommissies (art 82, lid 5) Ook met een gesloten tribune is de raadsvergadering nog steeds openbaar als deze gestreamd worden of live op tv uitgezonden. Opnames achteraf ontsluiten is niet voldoende.

RES-besluitvorming

Vraag:

Op de raadsagenda staan de komende tijd onderwerpen die zijn gegenereerd door vragen van andere overheden. Daarnaast kan worden gereageerd op een ontwerp-provinciale omgevingsvisie/verordening en de gemeente is deel van een regionale energietransitie. De participatie rond die grote projecten is eveneens stilgelegd. Is er een mogelijkheid om de termijnen van deze procedures mee te laten schuiven met de periode dat de beperkende maatregelen gelden door deze coronacrisis?

Antwoord:

Hierover verschijnt binnenkort een infobulletin over termijnen en voortgangsbesluiten via de VNG.